

מסורת הש"ס

א) [נקמן טו.] תמורה ה., ט) רש"י מ"א, ג) [גיטין 5.] תמורה ה.], ד) [לעיל י: פסחים מה.], ס) [נקמן טו. חולין קמא.], ו) [דברים כג.], ז) [דברים כה.], ח) לא מנאל כן ככתוב וי"ל ואל המקדש לא חבא וכן הביאו הרמב"ם בס' המלות מלות לא תעשה מזה ע"כ ללחו ימירה ןוע"ע מוס' חולין פא. סוף ד"ה פ: הנח למחוסר], ט) ןוע"י מוס' חולין פ: ד"ה הנח,

»

תורה אור השלם

- צו את בני יִשְׂרָאֵל וישלחו מן המִדְבָּרָה כֹּל צִרְעֵי וְכָל יָבֵד וְכָל טָמֵא בְּמִדְבַּר ה' ב מִן־כָּבֹד תִּשְׁלָחוּ אֶל מַחֲרֹץ לַמִּצְחָה תִּשְׁלָחוּם וְלֹא יִטְמְאוּ אֶת מַחֲבִיתָם אֲשֶׁר אֲנִי שָׁכֵן בְּתוֹכָם:
- במדבר ה ג
- וְעָנְשׁוּ אוֹתוֹ מִמַּדְבַּר כָּל יוֹתְנוֹ לֹאבִי הַמַּעֲרָה כִּי דוֹרֵצֵא שָׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְלֹ תִהְיֶה לְאַשָׁה לֹא יוֹכֵל לְשַׁלְחָהּ כָּל יָמֶיהָ דְּבָרִים כב יט

»

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אם וכו' דרתי עשה. עיין יצמות דף ה ע"א מוס' ד"ה ואמתי אינעריץ:

»

הגהות הב"ח

א) גמרא במאי גמר מיניה (אי בקי"ו וכו' אלא אמר רבא) תלמי' וי"ב ס"א אי בקי"ו איכא למיפריך מה למוציא שם רע שכן לא עשה מעשה אי גמה מלני איכא למפריך כדפרישין אלא אמר רבא: (ג) תוס' ד"ה אם וכו' דעשה שאינו שזה בכל הראא דהא: א) ד"ה הניחא וכו' קיימו ולא קיימור מאי איכא למימר:

»

מוסף רש"י

כל ימינו בעמוד והחזר. דהאי כל ימינו קרא יתירא הוא וכל לנמדך לא יוכל לשלמה וסא שלא לא יחא בשלמה כל ימינו, שצ"ד כופין אותו להחזירה ואינו לוקה על שילוחו שנתקן הכתוב לעשה של עמוד והחזר (גיטין 3.). ללאר דחסימה. שהוא כתוב אלא פרשת מלקות (דעיל ג.).

»

אמרו לו. אחרים ששמעוהו משמו ולא שמעוהו מפיו אמרת דבר זה:

אמר להם לא. חזר צו: **כשיצא וסנינא.** מלינו כתוב לא תעשה

שקדמו עשה ומנינן עליה דלוקין ולא סגי ליה צקיום העשה: **סנינא**

הנא אל המקדש עמא. קא חשיב ליה צאלו הן הלוקין: **משום**

דקשיא ליה אונם. נערה בתולה

דאשכחן ציה לא תעשה שקדמו עשה דכתיב (דברים כב) ולו תהיה לאשה

לא יוכל לשלמה וסנינא עלה שיקיים

את העשה אם גירשה ויחזירנה ויפטור

אלמלא לאו שניתק לעשה חשיב ליה:

אם ישראל הוא. שיכול לקיים העשה

ויחזירנה מחזיר ואינו לוקה: **ואם**

כגן הוא. שאסור בגרשה לוקה

ואינו מחזיר: **ואמאי.** אם ישראל

הוא מחזיר ואינו לוקה אם אימא

לדרכי יוחנן הא לא תעשה שקדמו

עשה הוא: **אמר עולא.** האי לאו

שניתק לעשה הוא דאי לאו לנתוקי

לאוי אתא האי עשה לא הוה

מנטריך למכתביה דאי לתחלתו ולומר

שישאנה לא יאמר לו תהיה לאשה

וגגמר ממוציא שם רע דכתיב ציה

נמי ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלמה:

אם אינו ענין. לפני הגירושין ולומר

שישאנה תנהו ענין לאחר הגירושין

לומר שאם שלמה יחזירנה ותהיה לו

לאשה ויפטור מן הללו: **ואכפוי.** הא

אינטריך למיכתביה וישנו ענין לפניו

דאי לא כתביה אונם ממוציא שם רע

לא גמר דאלא אמינא מה למוציא

שם רע דין הוא שיקנסוהו לכנסה

שכן לוקה ומשלם בתחלתו כדכתיב

ויסרו אותו וענשו אותו ואמרינן

בכתובות (דף טו.) ויסרו זה מלקות:

מה אונם שאינו לוקה. בתחלתו אמר

רחמנא לו תהיה לאשה מוציא שם רע

לא כל שכן: **ואם אינו ענין לפניו.**

שהרי בעצמו כתוב כן תנהו ענין

לאחריו: **שהרי אשמו היא.** שכבר

קידשה ונשאה: **וגמר מיניה.** דכי

היכי דמוציא שם רע לא לקי בגירושין

אם החזיר אונם נמי לא לקי: **אי**

צק"ו. מה מוציא שם רע שלוקה

ומשלם בתחלתו אינו לוקה בגירושין

אונם לא כל שכן: **אלא אמר רבא.**

הא דתניא צאונם מחזיר ואינו לוקה

טעמא משום דעל כרחך לאו שניתק

לעשה הוא דאמר קרא^ו כל ימינו לא

הוה ליה למיכתב אלא לא יוכל לשלמה

מאי כל ימינו הכי קאמר לא תהא

בשילוחיה כל ימינו אלא יחזירנה ועל כרחך עמוד והחזר קאמר והכי קאמר ולו תהיה לאשה אם שלמה שלא יהו שילוחיה לכל ימינו הרי

העשה אחר העצרת הללו: **והא לא דמי לאויה.** הא דאמר ר' יוחנן לא תעשה שקדמו עשה לוקין עליו הא לא דמי לאויה לללו דחסימה שאין

צו עשה והוא סמוך לפרשת מלקות **ו': מיגרע גרע.** בתמיהה: **ההוא לנתוקי לאויה אתא.** עשה שאינו מתקיים אלא לאחר עצרת הללו לנתק

את הללו מעונש מלקות הוא צא: **הניחא למאן דסני צטלו ולא צטלו אלא למאן דסני קיימו ולא קיימו מאי איכא למימר.** הא דאמרת

כל ימינו בעמוד והחזר קאי עשיתו לאו שניתק לעשה והרצבת לו זמן לקיום העשה כל ימינו ולדצריך הא דתניא מחזיר ואינו לוקה לעולם

קאמר כל זמן שיכול לומר אני מחזיר אין צ"ד מלקין אותו הניחא למאן דסני קאמן צלחו הניתק לעשה צטל את העשה חייב על הללו לא

צטל את העשה פטור שהלאו תלוי בצטול העשה ואינו נגמר עד שיצטל את העשה צידים צטול עולם שלא יוכל להתקיים עוד איכא

למימר כל ימינו יש לו תקנה צזורה שאין מצטול את העשה אלא א"כ מדירה שלא תהנה ממנו נדר שאין לו הפרה כדלקמן אלא למאן

דסני קיים את העשה פטור לא קיימו חייב שהעשה מיקונו של לאו הוא ואין הללו תלוי בצטול העשה שמשעה שעבר הללו נגמר אבל

העשה ניתן לעקור המלקות ולכשיצא לצית דין או יקיים העשה ויפטור או ילקה ליכא למימר כל ימינו בעמוד והחזר קאי כדקאמרת שאם

לא יחזירנה מיד כשיצא לצ"ד ילקוהו דהא ליכא למימר יקיים לאחר זמן דא"כ לא קיים היכי דמי לעולם הוא יכול לומר אני מקיים:

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

מו.

תנינא הבא לַמִּקְדָּשׁ טָמֵא. לוקה משום דלא הוי לאו הניתק

לעשה לפי שקדמו עשה ללאו וא"ת דלמא שאני התם

דאיכא תרי לאוי ולא יטמאו מחניהם^ט ולא יטמאו מקדשי ולא אחי

חד עשה ועקר תרי לאוין דהכי משנינן בתמורה (דף ד: ושם) גבי

המר ימיר דמשום הכי לא הוי לאו

הניתק לעשה משום דאיכא תרי

לאוין ולא עקר חד עשה תרי לאוין

וי"ל דלא דמי דשאני התם דתרי

לאוין סמוכין להדדי לא יחליפנו ולא

ימיר אותו אבל הכא דלינן סמוכים

אי אימא דלא קדמו עשה הוה ניתק י:

אם כהן הוא לֹקֵה וְאִינוּ מִחֻזֵּר.

וליכא למימר ^ק דלמי עשה

ודחי לא תעשה^{טו} ועשה שאינו שזה

צכל דהא אי אמרה לא צעינא ליה

ליכא עשה כלל: **בבא ימיו בעמוד**

והחזר קאי. פירש בקונטרס דקאי

אלא יוכל לשלמה כל ימינו שילוח שלא

יהא כל ימינו וצפ' עשרה יוחסין (קדושין

דף עט.) פירש דקאי אלו תהיה לאשה

דלעיל דהכי קאמר תהיה לאשה כל

ימינו כלומר שכל ימינו הוא בלו תהיה

לאשה צעמוד והחזר:

הניחא למאן דתני בבבא וצא

בבבא. פירש בקונטרס

דקאי לשנינוא דרבא דכל ימינו צעמוד

והחזר ויש לו תקנה צהמרה שאין

מצטל העשה אלא אם כן הדירה

דלא אינו יכול לומר עדיין אשאנה

אלא למאן דתני קיימו^א מאי איכא

למימר צכולי שמעתמא פירש הקונט'

דקיימו היינו כשמוהירין אותו צ"ד

לקיים העשה הוא מקיימו וקשה

דאם כן מאי פריך דלמאן דאמר

קיימו ולא קיימו אינו כל ימינו

צעמוד והחזר הא שפיר משכחת לה

דהוי צעמוד והחזר כל כמה דלא צא

לצ"ד לכך נראה דלא מקרי קיימו

אלא

בבא (בדפרינן) מה למוציא שם רע שכן לא עשה מעשה אלא אמר רבא^א כל ימינו בעמוד והחזר וכן כי אתא רבין א"ר יוחנן כל ימינו בעמוד והחזר א"ל רב פפא לרבא והא לא דמי לאויה^ט ללאו דחסימה א"ל משום דכתב ביה רחמנא עשה יתירא מגרע גרע אי הכי לאו שניתק לעשה נמי לימא משום דכתב ביה רחמנא עשה יתירא מגרע גרע א"ל ההוא לנתוקי לאו הוא דאתא הניחא למאן דאמר^ט ביטלו ולא ביטלו אלא למאן דאמר קיימו ולא קיימו מאי איכא למימר מדי

הרי

העשה אחר העצרת הללו: **והא לא דמי לאויה.** הא דאמר ר' יוחנן לא תעשה שקדמו עשה לוקין עליו הא לא דמי לאויה לללו דחסימה שאין

צו עשה והוא סמוך לפרשת מלקות **ו': מיגרע גרע.** בתמיהה: **ההוא לנתוקי לאויה אתא.** עשה שאינו מתקיים אלא לאחר עצרת הללו לנתק

את הללו מעונש מלקות הוא צא: **הניחא למאן דסני צטלו ולא צטלו אלא למאן דסני קיימו ולא קיימו מאי איכא למימר.** הא דאמרת

כל ימינו בעמוד והחזר קאי עשיתו לאו שניתק לעשה והרצבת לו זמן לקיום העשה כל ימינו ולדצריך הא דתניא מחזיר ואינו לוקה לעולם

קאמר כל זמן שיכול לומר אני מחזיר אין צ"ד מלקין אותו הניחא למאן דסני קאמן צלחו הניתק לעשה צטל את העשה חייב על הללו לא

צטל את העשה פטור שהלאו תלוי בצטול העשה ואינו נגמר עד שיצטל את העשה צידים צטול עולם שלא יוכל להתקיים עוד איכא

למימר כל ימינו יש לו תקנה צזורה שאין מצטול את העשה אלא א"כ מדירה שלא תהנה ממנו נדר שאין לו הפרה כדלקמן אלא למאן

דסני קיים את העשה פטור לא קיימו חייב שהעשה מיקונו של לאו הוא ואין הללו תלוי בצטול העשה שמשעה שעבר הללו נגמר אבל

העשה ניתן לעקור המלקות ולכשיצא לצית דין או יקיים העשה ויפטור או ילקה ליכא למימר כל ימינו בעמוד והחזר קאי כדקאמרת שאם

לא יחזירנה מיד כשיצא לצ"ד ילקוהו דהא ליכא למימר יקיים לאחר זמן דא"כ לא קיים היכי דמי לעולם הוא יכול לומר אני מקיים:

»

א) גירסת רבינו צבל הסוגיא להיפך מגירסת רש"י וע' רמב"ן וריטב"א:
»

ג) כ"ה גם בעריקן ערך קס אבל נראה לפאורה דע"ס הוא וי"ל אבל הניח את הנותר. ועי' רמב"ם בפ"י המשנה ובחיבורו שםפרש דאיכא צנייניה אם לא ציטל צידים רק ממילא ע"ש:

**בב א מיי פ"א מהל' נערה הל' ז סמג עשין ז טושי"ע אה"ע סר קטו סעף ג:
ב [מיי] פ"ג מהל' נערה הלכה ז:]**

»

רבינו חננאל

כגון וישלחו מן המחנה כל צרוע וגוי הרי עשה אל מחוץ למחנה תשלוחם ולא יטמאו את מחניהם הרי לא תעשה ולוקין עליו. וקשיא ליה לר' יוחנן אי הכי אמאי תניא אונם שגירש אם ישראל הוא מחזיר ואינו לוקה אמ כהן הוא לוקה ואינו מחזיר ישראל מחזיר ואינו לוקה אמאי אינו לוקה לא תעשה שקדמו עשה הוא שנאמר ולו תהיה לאשה חתת אשר ענה לא יוכל לשלחה כל ימיו. ובא עולא לפרך כי זה לא תעשה שניתק לעשה הוא דהאי ולי תהיה לאשה דכתב באונם אינו צריך לפניו דגמר ממוציא שם רע אלא לאחריו הוא דאתא שאם יגרש יחזור ויקחנה ולו תהיה לאשה לפיכך לא לקי. ודחי' להאי סברא הכי אונם ממוציא שם רע לא גמר דאיכא למיפריך כ"ו. אלא לא הוה צריך למכתב ולו תהיה לאשה במוציא שם רע שהרי כבר אשתו היא למה נאמר ללמד שאם גירש מוציא שם רע אחרי שלקה ונענש אינו לוקה אלא מחזירה בעל כרחו ודוי וגמר אונם ממוציא שם רע שמחזיר ואינו לוקה. ודחי' איכא למיפריך מה למוציא שם רע שכן לא עשה מעשה תאמר באונם ששעה פעשה ופירק רבא למה אונם אינו לוקה משום דכל ימינו בעמוד

והחזר קאי ומיתקן (דלאר) [הלואין] שבו וכן א"ר יוחנן. ואקשינן והא לא דמי לאו שקדמו עשה למאן דתני כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה קיים עשה שבה פטור לא קיים חייב ב) היינו דאיכא למימר לתקניה לאוי הוא דאתא אלא למאן דתני ביטלו חייב כגון שהאכיל הנותר לכלבים הוא דחייב דהא לא אפשר למישרפיה אבל ב) הבא אם הנותר כמות שהוא אע"פ שלא שרפו אינו חייב מאי איכא למימר ופרקינן

כל ימינו בעמוד והחזר. דהאי כל ימינו קרא יתירא הוא וכל לנמדך לא יוכל לשלמה וסא שלא לא יחא בשלמה כל ימינו, שצ"ד כופין אותו להחזירה ואינו לוקה על שילוחו שנתקן הכתוב לעשה של עמוד והחזר (גיטין 3.). ללאר דחסימה. שהוא כתוב אלא פרשת מלקות (דעיל ג.).

»